

Cukura diabēta (CD) un prediabēta skrīnings un diagnostika bērniem

Vai pacientam ir šādas sūdzības:

- Poliūrija;
 - Polidipsija;
 - Niktūrija;
 - Svara zudums pie saglabātas apetītes;
 - Nakts enurēze.
- (uz iespējamu CD var norādīt arī recidivējošas ādas strutainas infekcijas, uroģenitālās sēnīšu un bakteriālas infekcijas)

Vai Jūsu pacientam ir: $\text{KMI} \geq 85$. pc attiecībā pret vecumu, augumu un dzimumu

UN

≥ 10 g. vai agrāk, ja bērnam agrīna pubertāte (līdz ar pubertātes sākumu) < 18 g.

UN

≥ 1 no sekojošiem cukura diabēta riska faktoriem?

JĀ

NĒ

Vai pacientam gada laikā bija noteikts glikozes līmenis **venozi asiņu plazmā*** tukšā dūšā?

Pacients neatbilst CD skrīninga kritērijiem

JĀ

NĒ

JĀ

Nosaka **glikozes līmeni kapilārās asinīs ar glikometru vai venozajās asinīs (mmol/l)** jebkurā diennakts laikā

Nosaka **glikozes līmeni venozo asiņu plazmā* (mmol/l) tukšā dūšā****

Tālākā rīcība atkarībā no testa rezultāta

2. tipa CD riska faktori:

- ģimenes anamnēzē 1. vai 2. pakāpes radniekam 2. tipa CD;
- mātei CD vai gestācijas CD grūtniecības laikā ar konkrēto bērnu;
- piederība augsta riska etniskai grupai (afroamerikāņu, indiāņu, spāņu, Āzijas vai Klusā okeāna salu iedzīvotāji);
- insulīna rezistences pazīmes vai stāvokļi, kas asociējas ar insulīna rezistenci (*acanthosis nigricans*, arteriāla hipertensija, dislipidēmija, policistisko olnīcu sindroms, mazs gestācijas laikam dzimšanas svārs, jaundzimušo makrosomija).

Glikozes līmenis **ASINĪS (mmol/l)** jebkurā diennakts laikā (41095)

Glikozes līmenis **VENOZO ASIŅU PLAZMĀ* (mmol/l)** tukšā dūšā (41095)

Ja diagnosticēts CD, tad precīzē CD tipu un seko algoritmam par pirmreizēji diagnosticēta CD izmeklēšanu un kontroli

$\geq 11,1$

Pacients jāstacionē tuvākā stacionārā NMPN

Nosaka glikozes līmeni venozo asiņu plazmā* (mmol/l) jebkurā diennakts laikā CD diagnozes apstiprināšanai:

- uzsāk atbilstošu CD ārstēšanu un nosūta neatliekamā kārtā uz BKUS NPON

$\geq 7,0$

Atkārtoti nosaka glikozes līmeni **venozi asiņu plazmā* tukšā dūšā vai orālās glikozes tolerances testu (OGTT) un nosaka HbA1c***

CD diagnoze: ja plazmas glikozes līmenis $\geq 7,0$ mmol/l vai OGTT $\geq 11,1$ mmol/l vai HbA1c $\geq 6,5\%$ (HbA1c $< 6,5\%$ neizslēdz CD, ja tā apstiprināta ar glikozes līmeni tukšā dūšā vai OGTT)

Plazmas glikozes līmenis $< 7,0$ mmol/l vai OGTT $< 11,1$ mmol/l

Rekomendācijas:

1. Dzīvesveida maiņa: ja $\text{KMI} \geq 85$. pc attiecībā pret vecumu, augumu un dzimumu, ķermeņa masas samazināšana par 5 – 7% gadā:
 - ≥ 150 min vidējas intensitātes fiziskā aktivitāte nedēļā,
 - uztura rekomendācijas.

$\geq 7,8 < 11,1$

Nosaka glikozes līmeni **venozi asiņu plazmā* (mmol/l) jebkurā diennakts laikā CD diagnozes apstiprināšanai**

- Nosūta pie endokrinologa – ĢĀ BKUS mājas lapā aizpilda endokrinologa prioritārās rindas pieteikuma formu nosūtīšanai bērnu endokrinologa konsultācijai

$\geq 5,6 < 7,0$

Atkārtoti nosaka glikozes līmeni **venozi asiņu plazmā* tukšā dūšā vai OGTT un nosaka HbA1c***

Prediabēta diagnozi (R73.0) apstiprina: plazmas glikozes līmenis $\geq 5,6 < 7,0$ mmol/l vai OGTT $\geq 7,8 < 11,1$ mmol/l un HbA1c $\geq 5,7\% < 6,5\%$ (Ja plazmas glikozes līmenis $\geq 5,6 < 7,0$ mmol/l, bet HbA1c $\geq 6,5\%$, tad veic OGTT diagnozes precizēšanai)

Sniedz rekomendācijas un veic testu 1x gadā

(Ja ar dzīvesveida rekomendācijām netiek sasniegts mērķis, pacientu nosūta konsultācijai pie bērnu endokrinologa)

2. Arteriālas hipertensijas ārstēšana;
3. Dislipidēmijas ārstēšana;
4. Pilnvērtīgs miega režīms;
5. ĢĀ izvērtē nepieciešamību pacientu nosūtīt uz BKUS svara korekcijas programmu.

$\geq 5,6 < 7,8$

Nosaka glikozes līmeni **venozi asiņu plazmā* tukšā dūšā vai OGTT un HbA1c***

- Tālākā rīcība atkarībā no glikozes līmeņa **VENOZO ASIŅU PLAZMĀ* (mmol/l) tukšā dūšā**

$< 5,6$

Ja nav CD riska faktoru Veic testu ik pēc 2 gadiem Izvērtē citus sūdzību cēloņus

Ja ir vismaz 1 CD riska faktors Sniedz rekomendācijas un veic testu 1x gadā. Izvērtē citus sūdzību cēloņus

*testi jāveic akreditētā laboratorijā;

**tukša dūša – 8 stundas bez kaloriju uzņemšanas

